

TIBBIYOT INFRATUZILMA TARMOQLARI TARKIBI

Qobulov Ozodbek O'ktamboy o'g'li

Urganch davlat universiteti Biznes va boshqaruv kafedrasida stajyor-o'qituvchisi,
mustaqil izlanuvchi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14214602>

Annotatsiya. Ushbu maqolada tibbiyot infratuzilma tarmoqlari, uni zaruriyati, xususiyati va tarkibi yoritilgan.

Kalit so'zlar. Infratuzilma, tarmoq, infratuzilma tarmoqlari, tarkib.

Tibbiyot infratuzilma tarmoqlari infratuzilma tarmoqlarining muhim tarkibiy qismidir. Tibbiyot infratuzilmasi faoliyat ko'rsatayotgan tibbiyot tizimining asosini tashkil etadi. Ushbu infratuzilma sifatli tibbiy xizmatlardan foydalanishni ta'minlash va aholi salomatligini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Tibbiyot sohasi muammolari davlat va xususiy sektorda tibbiyot xizmatlarini ko'rsatish va xavflarni birlashtirish tuzilmasini o'zgartirish zaruratini keltirib chiqardi [1]. Tibbiyot infratuzilma tarmoqlari bir qator unsurlarga ega bo'ladi. Kasalxonalar va myaccacalardan axborot texnologiyalari tizimlari va tibbiy ta'minot zanjirlarigacha tibbiyot infratuzilmasi kishilar va jamoalarga yordam ko'rsatish uchun birgalikda ishlaydigan qator unsurlarni o'z ichiga oladi [2].

Tibbiyot infratuzilma tarmoqlarini taraqqiy qildirish raqamli texnologilar samaradorligiga bog'liq. Xususan, raqamli texnologiyalar, ulanish va ma'lumotlar integratsiyasi bilan tavsiflangan sog'liqni saqlash - 4.0 tizimining paydo bo'lishi sog'liqni saqlash sanoatida operatsion samaradorlikni oshirish uchun imkoniyatlarga ega bo'ldi [3].

Tibbiyot infratuzilmasi tibbiyot xizmatlarini ko'rsatishni birgalikda qo'llab-quvvatlaydigan jismoniy va tashkiliy tuzilmalar, obyektlar va tizimlarni anglatadi. U tibbiy muassasalar va jihozlari, shuningdek axborot texnologiyalari, tibbiyot ishchi kuchi va tizimlarigacha bo'lgan barcha narsani o'z ichiga oladi. Bu mamlakat tibbiyot tizimining tarkibiy qismidir. Chunki, u tibbiy yordam ko'rsatish va tibbiyotdagi favqulodda vaziyatlarga javob berish qobiliyatini asoslaydi.

Tibbiyot infratuzilmasining asosiy unsurlari quyidagi qismlardan iborat bo'ladi:

- tibbiy muassasalar: Kasalxonalar, myaccacalar, qariyalar uylari va boshqa tibbiyot muassasalari tibbiyot infratuzilmasining asosiy qismlari hisoblanadi.
- tibbiyot xodimlari: malakali tibbiyot mutaxassislari, jumladan shifokorlar, hamshiralar, farmasevtlar va texniklar tibbiyot xodimlari qismidir.
- tibbiy asbob-uskuna va texnologiyalar: Bu diagnostika vositalari, davolash uskunalari va bemorlarning yozuvlari va tibbiyot ma'lumotlarini boshqarish uchun axborot texnologiyalari tizimlarini o'z ichiga oladi.
- ta'minot zanjiri va logistika: Tibbiyot infratuzilmasi farmatsevtika, tibbiy buyumlar va asbob-uskunalarni yetkazib berish zanjirini boshqaradi va zarur resurslarga o'z vaqtida kirishni ta'minlaydi.
- jamoat salomatligi tizimlari: Ushbu tizimlar epidemiologiya, kasalliklarni nazorat qilish va aholi salomatligini muhofaza qilish va yaxshilash uchun salomatlikni mustahkamlash dasturlarini o'z ichiga oladi.

Tibbiyot infratuzilmasi kishilar, jamoalar salomatligi va farovonligi uchun ajralmas qism bo'lib hisoblanadi. Uning ahamiyati keng qamrovli bo'lib, tibbiyotning quyidagi jihatlariga faol ta'sir qiladi:

- xizmatdan foydalanish imkoniyati. Yaxshi rivojlangan tibbiyot infratuzilmasi kishilarning joylashgan joyidan qat'iy nazar, tibbiy xizmatlardan o'z vaqtida foydalanishlarini ta'minlaydi.
- favqulodda vaziyatlarda javob. Pandemiya yoki tabiiy ofatlar kabi favqulodda vaziyatlarda resurslarni safarbar qilish va tezkor javob berishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.
- kasalliklarning oldini olish va nazorat qilish. Tibbiyot infratuzilmasidagi tibbiyot tizimlari aholining umumiy salomatligiga hissa qo'shadigan kasalliklarning tarqalishini kuzatib boradi va ularga javob beradi.
- tibbiy innovatsiyalar. Zamonaviy tibbiyot infratuzilmasi tibbiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va yangi davolash usullari va texnologiyalarini ishlab chiqishga imkon beradi.
- xizmat sifati. Tibbiyot infratuzilmasi yuqori sifatli tibbiy yordam ko'rsatishni qo'llab-quvvatlaydi. Bu esa bemorning yaxshi natijalariga olib keladi.

Tibbiyot infratuzilma tarmoqlari tarkibida kelajakni rivojlanayotgan texnologiyalar, rivojlanayotgan tibbiyot modellari va o'zgaruvchan tibbiyot landshafti shakllantiradi. Shunga asosan, uning asosiy tendensiyalariga quyidagi yo'nalishlar kiradi:

- raqamli salomatlik: telemeditsina, taqiladigan qurilmalar va tibbiyot ilovalarining integratsiyasi ommalashib bormoqda;
- aholi salomatligini boshqarish: u surunkali kasalliklar yukini kamaytirish uchun profilaktika yordami va aholi salomatligiga qaratiladi;
- ma'lumotlar tahlili: Ilg'or ma'lumotlar tahlili aniqroq tashxis qo'yish va davolash rejalarini ishlab chiqish imkonini beradi;
- global tibbiyotga tayyorlik: Dunyo so'nggi pandemiya nuqtai nazaridan global tibbiyot xavfsizligi va tayyorgarligiga e'tibor beradi;
- barqaror tibbiyot: Ekologik barqarorlik tibbiyot infratuzilmasida muhim rol o'ynaydi, asosiy e'tibor uglerod izini kamaytirishga qaratiladi.

Shuningdek, tibbiyot infratuzilmasi tibbiy yordam ko'rsatishda muhim rol o'ynasa-da, u quyidagi muammo va kamchiliklarga duch keladi:

- tibbiyotning nomutanosibligi: Tibbiyot muassasalari va xizmatlaridan foydalanishning tengsizligi tibbiyotning nochor qatlamlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin.
- resurslarni taqsimlash: Resurslarni samarali taqsimlash muhimdir. Ammo, budget cheklovlari va raqobatbardosh tibbiyot ehtiyojlari uchun murakkab bo'lishi mumkin.
- tibbiyot xodimlarining yetishmasligi: Tibbiyot xodimlarining yetishmasligi xizmat ko'rsatilmagan hududlarda tibbiyot tizimini murakkablashtiradi.
- texnologik integratsiya: Telemeditsinagacha tibbiyot texnologiyalarining uzluksiz integratsiyasiga erishish doimiy harakatlarni talab qiladi.
- pandemiyaga tayyorgarlik: COVID-19 pandemiyasi global pandemiyaga tayyorgarlik va javob berishdagi kamchiliklarni ochib beradi.

Xulosa shuki, mavjud tajribalarga asoslanib, tibbiyot infratuzilmasi ko'plab tarkibiy qismlardan iborat bo'ladi:

- tibbiy yordam olish imkoniyatini ta'minlaydigan jismoniy vositalar;
- laboratoriya, o'quv va boshqa yordamchi vositalar;
- farmasevtika va boshqa materiallarning ishonchli ta'minoti;

- o'qitilgan xodimlar va kasbiy ta'lim tizimlari;
- resurslar va tajribani taqsimlash mexanizmlari.

References:

1. Rathina K. Health care infrastructure in India – operation and challenges. // Conference: International conference on development economics, February 2023. - p. 4.
2. <https://enterprisewired.com/meaning-of-healthcare-infrastructure/>
3. Prashnatita Pal, Bikash Chandra Sahana, Jayanta Poray. Secure Electronics Medical Infrastructure for Healthcare 4.0: A Voice Identity Management-Based Approach. // International Conference on Machine Learning and Data Engineering (ICMLDE 2023). - p. 468.